

«El nostre carisma és l'educació des dels valors de l'evangeli»

Ds, 6/03/2010 per Catalunya Religió



La cubana Belkis Román és la dotzena superiora general de les Caputxines de la Mare del Diví Pastor. Ella mateixa és exemple paradigmàtic de com un carisma pot arribar a inculturarse amb plenitud en terres molt llunyanes i diferents de la del seu naixement. Román viu l'espiritualitat toutsiana amb la fortalesa i l'alegria del Carib. Una alegria que es farà especialment plausible el proper 25 d'abril, dia en què el pare fundador, l'igualadí Josep Tous, pujarà solemnement als altars.

Com vivuen les germanes caputxines de la Mare del Diví Pastor la propera beatificació del seu fundador?

Ho vivim amb una gran alegria per veure reconeguda per l'Església la vida heroicament virtuosa del nostre fundador. També amb gratitud a Déu, perquè ha arribat el moment que sigui proposat com a model de vida no només per a nosaltres —que ja ho era—, sinó també per a qualsevol persona independentment del seu estat de vida. Alhora, aquesta beatificació és viscuda amb el desig que sigui un temps d'aprofundiment en les virtuts que ell va practicar i de fidelitat a la missió rebuda.

Per a vostès constitueix una invitación a tornar als orígens?

És clar. No podem perdre de vista l'impuls primer de l'Esperit que va moure el P. Josep Tous a mirar de posar remei a la situació de pobresa moral i cultural en la qual estaven immerses sobretot les nenes i joves en el seu temps. Així mateix, la seva pujada als altars és una crida a la responsabilitat, a recordar que, com deia Joan Pau II, «no només tenim una història gloriosa per recordar i explicar, sinó una gran història per construir». En aquest sentit, si bé hem de mirar els orígens per ser fidels, sobretot hem de projectar la vista al present i al futur que hem de construir.

Quines intuïcions profètiques van determinar la creació de l'Institut?

El P. Josep Tous va voler que l'obra educativa que ell posava en marxa tingués continuïtat des d'uns pressupòsits evangèlics. Volia educadores, sí, però educadores cristianes; dones que unissin el saber fer eficientment, el saber estar en contacte amb Déu, autor de tot bé, per transmetre no només coneixements, sinó també el que és indispensable en la vida per desenvolupar-se des de l'esperança confiada: la seguretat de ser estimades. D'aquí un dels seus consells que sempre mirem de recordar quan entrem a l'aula: «Ensenyeu més amb amor de mares que amb severitat de mestres.» Les mares eduquen des de l'amor desinteressat, amb constància, amb esperança, amb alegria.

Quins altres trets els va transmetre el P. Tous?

El carisma espiritual que el P. Josep Tous ens va transmetre en fundar el nostre Institut va ser la Regla i espiritualitat de santa Clara, plasmada en unes Constitucions inspirades en les quals en aquell temps eren vigents per a les Clarisses Caputxines de Catalunya, les de la beata Àngela Astorch. Per tant, el nostre carisma neix amb els trets de l'espiritualitat caputxina, tot i que amb alguns matisos particulars. D'una banda, les Constitucions de les Clarisses Caputxines se simplifiquen bellament, reduint a 14 els seus 30 capítols i fentlos molt concisos. També se'ls impriméis un fort matis marià, la devoció a Maria, la Divina Pastora, a la qual anomenarà «Suprema Abadessa» de l'Institut. Les nostres constitucions s'adapten a les circumstàncies sociopolítiques i eclesials de l'època a l'Estat espanyol i, al servei de l'Església que l'Esperit li havia inspirat: un institut de vida apostòlica dedicat a l'educació cristiana de la infància i la joventut. Finalment, també se suprimeixen els trets netament monàstics. Nosaltres no som monges, sinó germanes. Som «contemplatives en l'acció». Ho expressa molt bellamente el Document d'Aprovació de les postres Constitucions Renovades: «Amb esperit de contemplació pregon, com Maria, la Mare del Diví Pastor, les Germanes Caputxines anuncien amb la vida i la paraula el misteri de Crist i de la seva Església.»

En quin sentit continua avui vigente el carisma tousià?

Un carisma és una gràcia especial que l'Esperit Sant concedeix per al bé de l'Església. El carisma, però, aquella gràcia especial, ha de ser viscuda, custodiada, aprofundida i desenvolupada constantment, en cada temps. El carisma s'assembla a una llavor que es desenvolupa i floreix a cada temps. Si partim del principi que el carisma d'una congregació no és una cosa estàtica, sinó viva, que es desenvolupa i adapta a cada temps, la seva vigència està fora de tota discussió. En el nostre cas, l'educació des dels valors de l'evangeli, continua tenint avui una gran importància, per revitalitzar la societat i, en ocasions, per regenerar-la. Igualment és vigent la tasca que fan les germanes a zones apartades de missió, per dur a la gent no només la pau i el bé, sinó els coneixements que els ajudin en la seva promoció humana i cristiana.

Què destacaria de la personalitat i de la vida del seu fundador per merèixer la beatificació?

Generalment les qualitats i virtuts de les persones no van soles. Si alguna cosa cal destacar en la seva vida seria una fe indestructible en Déu, que el va mantenir fidel a ell tota la seva vida en circumstàncies especialment adverses... Als 24 anys va patir presó i exili i, malgrat tot, el bisbe de Tolosa, Mons. Pablo d'Astrós, escriu d'ell quan amb prou feines tenia 31 anys el següent: «Certifiquem que el nostre dilecte en Crist, Josep Tous, prevere espanyol, resident a la nostra ciutat metropolitana des de fa aproximadament sis anys, per la seva puresa de fe, integritat de costums i excel·lència en les virtuts eclesiàstiques ha merescut l'estimació de tothom... » Una altra constant en la seva vida va ser la fidelitat a la crida de Déu des de la seva vocació caputxina i al sacerdocí. Fidelitat gens fàcil a causa de l'exclaustració, perquè quan va tornar a Catalunya, com que no era permisa la vida comunitària, es va integrar a la diòcesi com a prevere i va viure amb els seus pares. La confiança en Déu era proverbial en ell, cosa que no va deixar d'inculcar a les seves filles: «Fe i confiança en Déu», «si demaneu bé, i amb fe i confiança, aconseguireu el que demaneu»... També destacava en ell les virtuts de la prudència, l'austeritat, la humilitat, la mansuetud... I no és fervor i amor de filla, perquè també l'Església ha declarat formalment que les va practicar en grau

heroic.

Avui les seves filles són fidels a l'alçada humana i espiritual del P. Josep Tous?

És el que volem! Per convicció i coherència de vida, seguidores de Jesús de Natzaret, i per amor i gratitud al P. Josep Tous. Però si bé és cert que tots hem d'aspirar a la santedat, la realitat es queda curta en ocasions. No obstant això, hi ha desitjos sincers, esforços constants per ser el que hem de ser. És difícil «veure» la santedat en les persones amb les quals es conviu diàriament, però hi ha les germanes que ens han precedit entre les quals hi ha veritables —i podríem dir santes— filles del P. Tous. Fins i tot tres germanes màrtirs que estan en procés de beatificació.

L'educació és la inversió de futur més bona?

No sé si és la més bona... El que sí que tenim clar és que és una molt bona inversió. És la millor manera per aconseguir la formació i autonomia de les persones. És una bona manera per proporcionar-los les eines que els convertiran en éssers lliures, és posar a les seves mans la canya i ensenyar-los a pescar en comptes de donar-los un peix... La ignorància fa éssers fanàtics, incapaços, de vegades, de respectar les diferències, una cosa que cal per construir i viure en un món fratern i en pau.

Què caracteritza la seva proposta educativa?

La nostra proposta educativa es basa en els principis de la pedagogia tousiana. Per al P. Tous, que també va ser el fundador dels nostres primers col·legis, la frase evangèlica «deixeu estar els infants: no els impedi que vinguin a mi» (Mt 19,14) esdevé norma de convivència i acollida. El clima en el qual es desenvolupa la tasca del col·legi recorda vivencialment a tota la comunitat educativa i, de manera especial als alumnes, la presència de Maria, Mare de Déu, en la vida cristiana, tot cercant habitar-los a una comunicació familiar amb Jesucrist. Seguint l'estil franciscà, eduquem des d'un apropament cordial, que implica senzillesa, alegria i bondat, que es fa extensiu a les relacions més Enya de l'àmbit escolar. Ensenyem a veure la natura com a obra de Déu que s'ha d'estimar, respectar i cuidar. Tampoc no oblidem que l'educació cristiana sempre ha de tenir el caràcter d'un oferiment respectuós vers la llibertat de tots els alumnes, professors i famílies, els quals han de respectar igualment el caràcter propi del centre. Per aquest motiu, als postres col·legis, procurem afavorir el creixement i maduració dels nostres alumnes en totes les seves dimensions.

Com a mare general, ens podria fer una radiografia de l'Institut avui en el món?

Les germanes continuem amb optimisme esperançant l'evolució del món d'avui per poder donar la desposta adient a cada país i circumstància. Per això, amb fidelitat creativa volem portar a tots el missatge de «la pau i el bé» als llocs on desenvolupem la nostra missió: Espanya, Amèrica i el Carib. En l'actualitat l'Institut compta a l'Estat espanyol amb cases a Catalunya, Múrcia, País Basc i Madrid. Pel que fa a Iberoamèrica, tenim presència a Nicaragua, Costa Rica, Guatemala i Colòmbia. També a Cuba.

Procurem revitalitzar el nostre carisma, convençudes que tenim «una gran història per construir». Les vocacions arriben, menys nombrosament que en èpoques passades, però amb el mateix convenciment de continuar anunciant als homes la Bona Notícia.

Samuel Gutiérrez. Text publicat a [Catalunya Cristiana](#).